

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/91/2008

SPOŁECZNY WIZERUNEK PREMIERA DONALDA TUSKA

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, CZERWIEC 2008

PRZEDRUK I ROZPOWSZECHNIANIE MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
12 października 2007 roku

Pod wieloma względami rząd Donalda Tuska jest najlepiej ocenianym rządem dekady¹. Dobre notowania obecnego gabinetu i premiera utrzymują się, mimo że od wyborów upłynęło już siedem miesięcy. Od wielu lat w początkach urzędowania każdego premiera, w momencie, gdy z jednej strony publiczność miała okazję przyjrzeć się posunięciom rządu i jego szefa, z drugiej zaś minął już tzw. miodowy miesiąc władzy, próbujemy dokładniej przyjrzeć się temu, jak postrzegany jest premier i jaką opinię mają o nim Polacy. W majowym sondażu² zapytaliśmy ankietowanych o postrzeżenie na tym stanowisku Donalda Tuska.

NAJCZĘŚCIEJ DOSTRZEGANE CECHY PREMIERA DONALDA TUSKA

Spółeczny portret premiera zbudowaliśmy na zestawie 17 par przeciwstawnych stwierdzeń, opisujących jego cechy fizyczne, walory intelektualne, cechy temperamentalne, umiejętności komunikacyjne i perswazyjne, a także zdolności przywódcze. Zadaniem respondentów było wskazanie tych stwierdzeń, które – według nich – charakteryzują Donalda Tuska. Ankietowani mieli ponadto możliwość zakwestionowania adekwatności cech opisanych w każdej parze stwierdzeń do charakterystyki premiera. We wszystkich przypadkach tego rodzaju wskazania nie przekroczyły 10%.

Z wypowiedzi ankietowanych wyłania się bardzo pozytywny wizerunek obecnego premiera. Dużym atutem są jego cechy osobowościowe, dobrze w ocenie badanych wypadają jednak także te elementy jego wizerunku, które odnoszą się bezpośrednio do jego działalności politycznej i sposobu pełnienia przez niego urzędu.

Zdecydowana większość ankietowanych postrzega premiera Tuska jako człowieka sympatycznego (78%), obdarzonego dobrą prezencją (75%) i inteligentnego (73%). Zdaniem

---

¹ Komunikat CBOS „Szczegółowe oceny działalności rządu Donalda Tuska na tle poprzedników”, czerwiec 2008.

² Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (216) zrealizowano w dniach 9–12 maja 2008 roku na liczącej 1116 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

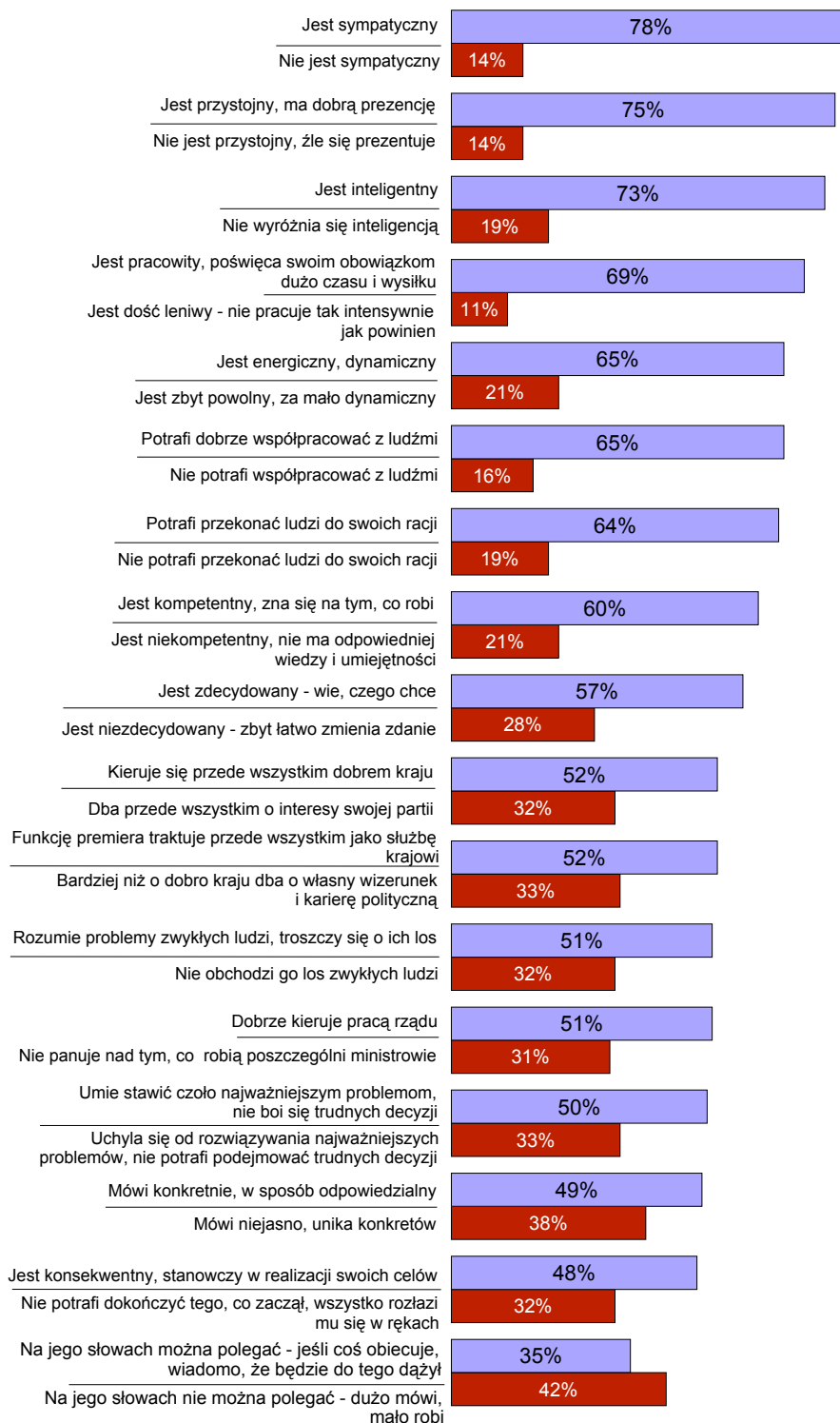
ponad dwóch trzecich respondentów, Donald Tusk jest pracowity i z dużym zaangażowaniem podchodzi do wykonywanych obowiązków (69%), a w opinii niewiele mniejszych grup jawi się jako człowiek energiczny i dynamiczny w działaniu (65%), który potrafi współpracować z ludźmi (65%) i posiada duże zdolności perswazyjne (64%). Dobrze wypada też ocena kompetencji premiera. W przekonaniu większości Polaków Donald Tusk ma odpowiednie kwalifikacje i umiejętności dla sprawowania funkcji szefa rządu (60%); przeciwnego zdania jest co piąty badany (21%). Niewiele mniej osób postrzega Donalda Tuska jako człowieka zdecydowanego i stanowczego, o jasno sprecyzowanych planach i opiniach, który „wie, czego chce” (57%). W tym wymiarze jednak badani są trochę mniej jednomyślni – relatywnie spora ich grupa (28%) przypisuje premierowi brak zdecydowania i nadmierną skłonność do zmiany stanowiska.

Więcej kontrowersji budzą wśród respondentów motywy, którymi obecny szef rządu kieruje się ich zdaniem w swojej działalności politycznej. Niemniej jednak i w tym wymiarze charakterystyki – zwykle krytycznie postrzegany, jak wskazują wcześniejsze badania poświęcone wizerunkom premierów – oceny Donalda Tuska są wyraźnie pozytywne. Ponad połowa ankietowanych (52%) uważa, że w swojej działalności premier kieruje się przede wszystkim dobrem kraju, przedkładając interes ogólnospołeczny nad własną karierę polityczną i dobro swojej partii, funkcję premiera zaś traktuje przede wszystkim jako służbę krajowi. Dbalność głównie o swój wizerunek, karierę polityczną czy interesy własnej partii przypisuje mu co trzeci badany (33%). Trzeba podkreślić, że w tym aspekcie dość trudno jest zasłużyć na pozytywną ocenę ankietowanych, generalnie bowiem w polskim społeczeństwie (i nie tylko) funkcjonuje raczej negatywny stereotyp polityka jako osoby dbającej przede wszystkim o własne interesy i notowania swojej partii.

Połowa ankietowanych (51%) uważa również, że premiera Donalda Tuska charakteryzuje wrażliwość społeczna – rozumienie problemów zwykłych ludzi i troska o ich los. Co trzeci badany (32%) zarzuca mu brak tych przymiotów.

Podobnie kształtują się oceny zdolności kierowniczych premiera, umiejętności i woli podejmowania trudnych decyzji oraz konsekwencji w działaniu. Połowa badanych jest zdania, że premier Tusk dobrze kieruje pracą rządu (51%), umie stawić czoło najważniejszym problemom i nie boi się trudnych decyzji (50%) oraz że konsekwentnie dąży do założonych celów (48%). Mniej więcej co trzeci respondent (31%–33%) ma natomiast odmienne zdanie w tych kwestiach.

RYS. 1. Z KAŻDEJ PARY STWIERDZEŃ PROSZĘ WSKAZAĆ TO, KTÓRE – PANA(I) ZDANIEM – NAJLEPIEJ CHARAKTERYZUJE DONALDA TUSKA

Odpowiedzi uszeregowano według malejącego odsetka wskazań pozytywnych. W zestawieniu pominięto odpowiedzi: „czasami taki, czasami taki” oraz „trudno powiedzieć”

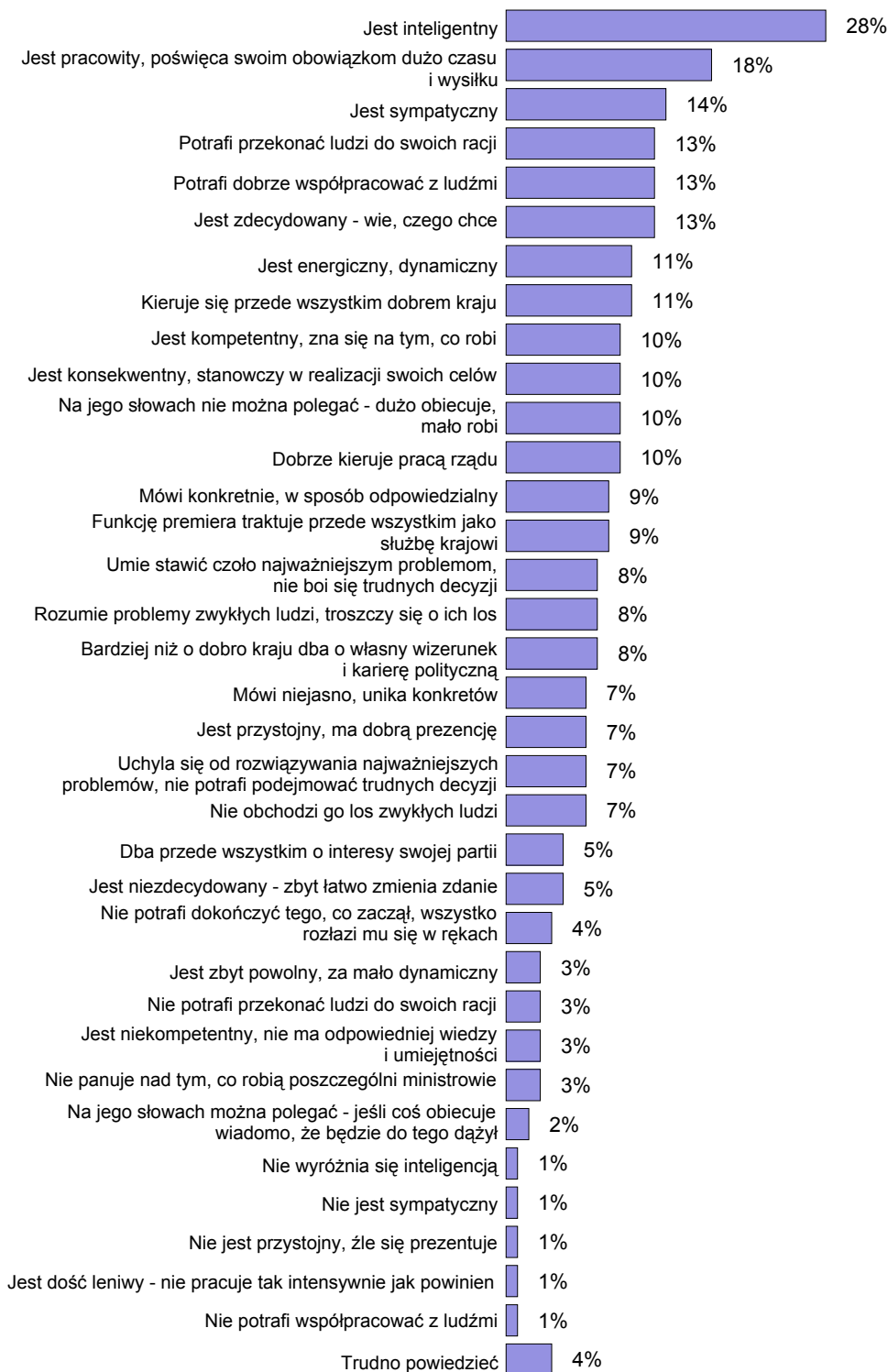
Na tle innych elementów opisu relatywnie słabiej wypada ocena jakości i zawartości treściowej wypowiedzi premiera. Wprawdzie prawie połowa badanych jest zdania, że obecny szef rządu mówi konkretnie, w sposób odpowiedzialny (49%), ale relatywnie dużo osób (38%) traktuje jego wypowiedzi jako niejasne i pozbawione konkretów. Jednak głównym, najbardziej widocznym dla Polaków, mankamentem i słabością w jego wizerunku jest skłonność do zbyt łatwego składania obietnic, z których trudno mu się potem wywiązać. Ankietowani, którzy uważają, że na słowach Donalda Tuska nie można polegać, bo za dużo mówi, a za mało robi (42%), przeważają liczebnie nad sądzącymi, że można ufać jego obietnicom, bo jeśli coś obiecuje, to wiadomo, że będzie do tego dążył (35%).

NAJBARDZIEJ CHARAKTERYSTYCZNE CECHY PREMIERA

Poprosiliśmy także badanych, by spośród przedstawionych im cech wskazali najbardziej charakterystyczne – ich zdaniem – dla Donalda Tuska, czyli odpowiedzieli na pytanie: które cechy uważają za najważniejsze dla jego wizerunku. Wskazania te okazały się bardzo zróżnicowane i rozproszone. Można powiedzieć, że w oczach Polaków Donald Tusk jako premier raczej nie jest osobowością wyrazistą, o jakichś wybijających się wyraźnie na pierwszy plan cechach umysłu czy charakteru. Generalnie jednak jest on postrzegany bardzo pozytywnie – w wyborach ankietowanych widać tendencję do akcentowania przede wszystkim mocnych, nie zaś słabych stron premiera.

Stosunkowo najwięcej osób za najważniejszą jego cechą uznało inteligencję (28% wskazań). Niespełna co piąty badany (18%) za najbardziej charakterystyczny rys osobowości premiera uważa jego pracowitość i obowiązkowość. Tylko trochę mniej ankietowanych (14%) za szczególnie znaczące dla charakterystyki Donalda Tuska uznaje to, że jest on osobą sympatyczną. Niemal tak samo często akcentowano takie jego zalety, jak: umiejętności perswazyjne, zdolności kooperacyjne, czyli umiejętność współpracy z ludźmi, a także stanowczość i jasne precyzowanie celów działania (po 13% wskazań). Nieznacznie mniej wskazań (10%–11%) uzyskały takie cechy premiera, jak energia w działaniu, wysokie kompetencje oraz konsekwencja i stanowczość w osiąganiu celów. Tyle samo badanych (10%) jako najbardziej charakterystyczną cechą premiera wskazało jego największą słabość, którą – zdaniem Polaków – jest nadmierna łatwość składania obietnic bez pokrycia.

RYS. 2. KTÓRE ZE WSKAZANYCH PRZEZ PAN(A) CECH UWAGA PAN(I) ZA NAJWAŻNIEJSZE DLA CHARAKTERYSTYKI DONALDA TUSKA? PROSZĘ WSKAZAĆ NIE WIĘCEJ NIŻ TRZY TAKIE CECHY

**SPOŁECZNO-DEMOGRAFICZNE ZRÓŻNICOWANIA W POSTRZEGANIU
PREMIERA DONALDA TUSKA**

Oceny poszczególnych cech wizerunku premiera Donalda Tuska posłużyły nam do skonstruowania ogólnej skali akceptacji i dezaprobaty jego osoby³. Rozkład wyników na tej skali oraz średnia ocen (+5,59) potwierdzają bardzo przychylny stosunek Polaków do obecnego szefa rządu. Ogólnie rzecz biorąc, ponad dwie trzecie badanych (70%) ma dobrą opinię o premierze Tusku, a w jego charakterystyce przeważają pozytywne elementy opisu. Przy czym w opinii największej grupy ankietowanych – ponad dwóch piątych – premier ma wyraźnie więcej zalet niż wad. Tylko niespełna jedna trzecia badanych ma krytyczny stosunek do jego osoby – w ich portrecie obecnego szefa rządu przeważają cechy negatywne, a sami respondenci raczej krytycznie niż życzliwie przyglądają się jego działalności. Jednak tylko niespełna co dziesiąty respondent odnosi się do jego osoby z wyraźną dezaprobatą.

Tabela 1

Oceny na skali aprobaty–dezaprobaty (w przedziałach od +17 do –17)	Odsetki ankietowanych
Duża aprobata (+17 do +10)	43
Umiarkowana aprobata (+9 do +1)	27
Ocena neutralna (0)	4
Umiarkowana dezaprobata (–1 do –9)	18
Duża dezaprobata (–10 do –17)	9
Średnia	5,59
Odchylenie standardowe	9,69

Pozytywne nastawienie do osoby premiera przeważa we wszystkich grupach wyróżnionych ze względu na cechy społeczno-demograficzne badanych. Donald Tusk trochę lepiej odbierany jest przez mężczyzn niż przez kobiety. Z wyraźnie większą aprobatą odnoszą się do niego osoby młode i badani w średnim wieku (do 45 roku życia) niż starsi. Pozytywnym opiniom o szefie rządu wyraźnie sprzyja także wyższy poziom wykształcenia i – co się z tym wiąże – wyższe dochody na osobę w rodzinie i dobre oceny własnej sytuacji materialnej. Stosunek badanych do osoby Donalda Tuska jest dość wyraźnie zróżnicowany także przez wielkość zamieszkiwanej miejscowości. Premier jest lepiej odbierany w miastach

---

³ Skala została utworzona przez zsumowanie wskazań na poszczególne cechy opisu. Wskazanie negatywnej cechy wartościowane było jako –1; brak opinii jako 0, wybór pozytywnej cechy jako +1. Wartości skali zawierają się w przedziale od –17 (minimalna wartość oznaczająca, że respondent dokonał wyboru samych negatywnych cech obrazu) do +17 (maksymalna wartość oznaczająca wybór samych pozytywnych cech).

– zwłaszcza tych największych – niż na wsiach i w miasteczkach. Spośród grup społeczno-zawodowych stosunkowo najbardziej korzystny jego wizerunek mają uczniowie i studenci, przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji oraz pracownicy umysłowi niższego szczebla. Stosunkowo najbardziej krytyczni w jego ocenie są natomiast rolnicy oraz renciści.

Nastawienie do premiera Donalda Tuska zależy także od poglądów politycznych badanych. Bardziej przychylnie są mu osoby deklarujące lewicowe niż centrowe i prawicowe przekonania. Czynnikiem znacznie silniej warunkującym stosunek do szefa rządu jest jednak ściśle związana z poglądami politycznymi religijność ankietowanych mierzona częstością praktyk religijnych. Osoby często praktykujące (kilka razy w tygodniu) są znacznie bardziej krytyczne w ocenie obecnego premiera (średnia ocen według skali aprobaty–dezaprobaty wynosi w tej grupie zaledwie +1,85) niż respondenci uczestniczący w mszach i spotkaniach religijnych raz w tygodniu (+4,85), a zwłaszcza badani rzadziej praktykujący – kilka razy w miesiącu (+6,21), kilka razy w roku (+6,96) i w ogóle nieuczestniczący w praktykach religijnych (+7,18).

Tabela 2

Oceny na skali aprobaty–dezaprobaty (w przedziałach od +17 do –17)	Deklarowane poglądy polityczne		
	lewicowe	centrowe	prawicowe
	w procentach		
Duża aprobata (+17 do +10)	56	45	45
Umiarkowana aprobata (+9 do +1)	25	27	23
Ocena neutralna (0)	1	1	3
Umiarkowana dezaprobata (–1 do –9)	13	18	19
Duża dezaprobata (–10 do –17)	5	9	10

Sposób postrzegania premiera w bardzo dużym stopniu zależy także od sympatii partyjnych respondentów. Jest zrozumiałe, że Donald Tusk zbiera najlepsze oceny w elektoracie rodzimej partii. W pozytywnych ocenach premiera zwolennikom PO sekundują jednak przede wszystkim potencjalni wyborcy opozycyjnego SLD. Znacznie mniej przychylnie postrzega go natomiast elektorat współrządzącego PSL. Zdecydowanie najbardziej krytyczni w stosunku do Donalda Tuska są jednak zwolennicy PiS, wśród których przeważającą grupę stanowią badani odnoszący się z dezaprobatą do jego osoby.

Tabela 3

Oceny na skali aprobaty–dezaprobaty (w przedziałach od +17 do -17)	Potencjalne elektoraty partii politycznych			
	PO	SLD	PSL	PiS
	w procentach			
Duża aprobata (+17 do +10)	76	62	38	12
Umiarkowana aprobata (+9 do +1)	20	24	30	25
Ocena neutralna (0)	1	0	0	2
Umiarkowana dezaprobata (-1 do -9)	3	10	18	32
Duża dezaprobata (-10 do -17)	0	5	14	28
Średnia	12,53	9,78	3,95	-2,75
Odchylenie standardowe	5,23	9,26	10,29	9,17

W opinii prawie wszystkich zadeklarowanych wyborców PO, Donald Tusk jest właściwym człowiekiem na właściwym miejscu. Zwolennicy tej partii niemal powszechnie doceniają zarówno jego urok osobisty (96% opinii pozytywnych), inteligencję (91%), dobrą prezencję (90%), jak i kompetencje jako szefa rządu (90%). Bardzo wysoko oceniane są także pracowitość Donalda Tuska (88%), jego umiejętności współpracy z ludźmi (87%) oraz motyw, którymi kieruje się w działalności politycznej – 84% uważa, że funkcję premiera traktuje on przez wszystkim jako służbę krajowi. Tylko niewiele mniej osób docenia jego umiejętności perswazyjne (83%), wrażliwość społeczną (80%), a z drugiej strony – zdecydowanie w opiniach i poglądach (82%), energię i dynamizm w działaniach (82%) oraz zdolności kierownicze jako szefa urzędującego gabinetu (80%). Nieco na dalszym planie wizerunku premiera znalazły się trochę mniej powszechnie przypisywane mu przez zwolenników PO umiejętności takie, jak: zdolność podejmowania trudnych decyzji (76%), konsekwencja w działaniu (73%), opinie o stylu i treści wypowiedzi (77%), a także oceny wiarygodności i odpowiedzialności za składane obietnice (66%).

Bardzo dobrą opinię o premierze mają również zwolennicy opozycyjnego SLD, choć w większości wymiarów pozytywne oceny są wśród nich na ogół mniej powszechne niż w elektoracie jego własnej partii. Dotyczy to przede wszystkim ocen kompetencji premiera i jego zdolności kierowniczych, a także motywów, którymi – ich zdaniem – kieruje się on w swojej działalności politycznej. W ocenie tych aspektów zwolennicy SLD odznaczają się wyraźnie większą powściągliwością niż elektorat PO, niemniej jednak i w tych wymiarach wizerunek Donalda Tuska wypada wśród nich zdecydowanie korzystnie. Warto podkreślić, że jeśli chodzi o zaufanie do osoby premiera i ocenę wiarygodności jego słów, a także pracowitości i zaangażowania w wykonywane obowiązki, zwolennicy SLD niemal nie ustępują sympatykom PO i prawie równie często jak oni przypisują te cechy premierowi.

Tabela 4

Z każdej pary stwierdzeń proszę wskazać to, które – Pana(i) zdaniem – najlepiej charakteryzuje Donalda Tuska	Elektoraty partii politycznych			
	PO	PSL	PiS	SLD
	w procentach			
Jest inteligentny	91	70	55	85
Nie wyróżnia się inteligencją	6	30	41	15
Mówi konkretnie, w sposób odpowiedzialny	77	43	19	68
Mówi niejasno, unika konkretów	18	50	72	27
Jest sympatyczny	96	74	55	83
Nie jest sympatyczny	12	21	39	14
Jest przystojny, ma dobrą prezencję	90	79	66	85
Nie jest przystojny, źle się prezentuje	5	17	25	7
Jest energiczny, dynamiczny	82	50	59	81
Jest zbyt powolny, za mało dynamiczny	12	38	30	15
Potrafi przekonać ludzi do swoich racji	83	64	48	73
Nie potrafi przekonać ludzi do swoich racji	5	22	42	22
Jest kompetentny, zna się na tym, co robi	90	58	33	74
Jest niekompetentny, nie ma odpowiedniej wiedzy i umiejętności	2	26	55	14
Jest pracowity, poświęca swoim obowiązkom dużo czasu i wysiłku	88	79	51	88
Jest dość leniwy – nie pracuje tak intensywnie jak powinien	2	13	29	8
Umie stawić czoło najważniejszym problemom, nie boi się trudnych	76	54	23	67
Uchyła się od rozwiązywania najważniejszych problemów, nie potrafi podejmować trudnych decyzji	14	32	69	26
Potrafi dobrze współpracować z ludźmi	87	58	40	76
Nie potrafi współpracować z ludźmi	4	20	36	8
Jest konsekwentny, stanowczy w realizacji swoich celów	73	38	24	68
Nie potrafi dokończyć tego, co zaczął, wszystko rozlaży mu się w rękach	15	50	60	26
Na jego słowach można polegać – jeżeli coś obiecuje, wiadomo, że będzie do tego dążył	66	27	11	64
Na jego słowach nie można polegać – dużo obiecuje, mało robi	18	54	79	12
Jest zdecydowany, wie, czego chce	82	61	34	75
Jest niezdecydowany – zbyt łatwo zmienia zdanie	13	37	53	19
Kieruje się przede wszystkim dobrem kraju	86	50	19	68
Dbą przede wszystkim o interesy swojej partii	9	42	71	26
Rozumie problemy zwykłych ludzi, troszczy się o ich los	80	52	28	77
Nie obchodzi go los zwykłych ludzi	8	41	64	17
Dobrze kieruje pracą rządu	80	46	27	64
Nie panuje nad tym, co robią poszczególni ministrowie	13	45	56	19
Funkcję premiera traktuje przede wszystkim jako służbę krajowi	84	62	23	78
Bardziej niż o dobro kraju dba o własny wizerunek i karierę polityczną	9	33	67	22

Zdeklarowani wyborcy koalicyjnego PSL wyraźnie mniej przychylnie niż elektorat PO (ale mniej przychylnie także niż sympatycy opozycyjnego SLD) zapatrują się na osobę szefa gabinetu współtworzonego przez ich partię. Zdecydowana większość zwolenników PSL uważa Donalda Tuska za człowieka sympatycznego, inteligentnego, a przede wszystkim pracowitego. Większość (64%) nie odmawia mu także zdolności perswazyjnych, postrzega go jako człowieka zdecydowanego, który wie, czego chce, jest także przeświadczona o tym, że sprawowaną funkcję traktuje on przede wszystkim jako służbę publiczną i nie stara się kosztem interesów kraju zabiegać o popularność wśród wyborców. W przekonaniu prawie trzech piątych zwolenników PSL (58%), Donald Tusk jest też właściwym człowiekiem na właściwym miejscu – ma odpowiednie kwalifikacje i umiejętności do sprawowania funkcji premiera. Mniej jednoznacznie i w dużej mierze krytycznie wypada natomiast ocena sprawności działania premiera, jego zdolności do podejmowania trudnych decyzji, a także wrażliwości społecznej i przedkładania interesów kraju nad interes własnej partii. Zwolennicy PSL są już całkiem podzieleni w swych opiniach dotyczących kierowania pracami rządu przez Donalda Tuska. Wśród zdeklarowanych sympatyków koalicjanta przeważają osoby zarzucające mu zbyt ogólnikowość i unikanie konkretów w wypowiedziach, brak konsekwencji w działaniu, a przede wszystkim niesłowność i skłonność do składania czczych obietnic. Ponad połowa potencjalnych wyborców PSL (54%) uważa, że premier zbyt dużo mówi, a zbyt mało robi, by można było mieć zaufanie do jego słów. Zdecydowanie mniej osób ufa w szczerłość jego wypowiedzi czy deklaracji i zakłada determinację w dążeniu do zrealizowania składanych przez niego obietnic.

Zwolennicy PiS w większości uznają, że premier Donald Tusk ma dobrą prezencję, jest inteligentny, energiczny i pracowity, a także może budzić sympatię. Częściej pozytywnie (48%) niż negatywnie (42%) oceniają jego umiejętności perswazyjne i łatwość przekonywania do swoich racji. Choć mają podzielone zdania na temat tego, czy potrafi on współpracować z ludźmi, nieco częściej przyznają mu tego rodzaju umiejętności (40%), niż je kwestionują (36%). Natomiast ponad połowa zwolenników PiS uważa, że premier jest niezdecydowany i zbyt łatwo zmienia zdanie (53% głosów krytycznych). Zdeklarowani wyborcy tej partii w większości podważają jego kompetencje (55%), są także zdania, że nie radzi sobie w kierowaniu rządem i nie panuje nad tym, co robią poszczególni ministrowie (56%). Sądzą, że brak mu wrażliwości społecznej i nie obchodzi go los zwykłych ludzi (64%). Krytycznie oceniają też jego styl działania – trzy piąte wyborców PiS jest zdania, że premier Tusk jest niekonsekwentny i nie potrafi dokończyć tego, co zaczął (60%), a jeszcze

60%–70% wskazań, oraz Waldemar Pawlak jako pierwszy szef koalicyjnego rządu SLD–PSL. Dobre notowania Waldemara Pawlaka trwały jednak zaledwie trzy miesiące. Spadek poparcia dla jego osoby, jaki nastąpił po tym okresie, okazał się też tendencją trwałą. Po Waldemarze Pawlaku aprobatę przekraczającą 60% głosów uzyskał dopiero pierwszy premier rządu PiS Kazimierz Marcinkiewicz, jednak podobnie jak w przypadku premiera Pawlaka, równie wysokie notowania utrzymały się tylko przez cztery miesiące. Biorąc pod uwagę siedmiomiesięczny okres sprawowania funkcji, można zauważyć, że Donald Tusk minimalnie wyprzedza wyjątkowo dobrze ocenianego Kazimierza Marcinkiewicza, jeśli chodzi o poziom akceptacji jego osoby na stanowisku premiera (przeciętna pozytywnych ocen wystawianych tym politykom po siedmiu miesiącach urzędowania wynosi odpowiednio: 59,2% i 61,4%). Od początku sprawowania tej funkcji postrzegany jest jednak bardziej kontrowersyjnie niż PiS-owski premier – przy wyższej akceptacji ma nieco większą grupę przeciwników.

Jakie cechy odróżniają – w ocenie Polaków – Donalda Tuska od poprzednich premierów i decydują o jego wysokich notowaniach? Odpowiedzi na to pytanie szukaliśmy porównując społeczne wizerunki poprzednich i obecnego szefa rządu. Pewnym ograniczeniem jest tu brak pełnej odpowiedniości zestawu badanych elementów opisu, ponieważ w przypadku każdego z premierów ich dobór był indywidualny, podyktowany chęcią uwzględnienia w wizerunku danego polityka jego najbardziej charakterystycznych cech. Jednak w ramach istniejącego zestawu porównanie to jest dość miarodajne, jeśli chodzi o moment realizacji badań. Dokonywane przez badanych charakterystyki Jerzego Buzka, Leszka Millera, Kazimierza Marcinkiewicza, tak jak społeczny portret Donalda Tuska powstały po mniej więcej pół roku sprawowania władzy i pełnienia przez nich urzędu premiera. Charakterystyki te dotyczyły początkowych okresów ich działalności jako szefów rządów, powstawały więc wtedy, gdy opinia publiczna na ogół z największą przychylnością odnosi się do osób piastujących tę funkcję, a zarazem ma już szansę wyrobić sobie opinię na ich temat i zorientować się, w jaki sposób sprawują powierzony im urząd.

Tabela 5

Pary stwierdzeń charakteryzujących poszczególnych premierów	Oceniani premierzy			
	Jerzy Buzek	Leszek Miller	Kazimierz Marcinkiewicz	Donald Tusk
	w procentach			
Jest sympatyczny	72	-	80	78
Nie jest sympatyczny	15	-	8	14
Jest przystojny, ma dobrą prezencję	71	63	66	75
Nie jest przystojny, źle się prezentuje	17	23	15	14
Jest inteligentny	78	72	77	73
Nie wyróżnia się inteligencją	13	21	12	19
Jest energiczny, dynamiczny	37	55	58	65
Jest zbyt powolny, za mało dynamiczny	42	31	24	21
Potrafi przekonać ludzi do swoich racji	34	-	55	64
Nie potrafi przekonać ludzi do swoich racji	35	-	22	19
Jest kompetentny, zna się na tym, co robi	55	62	63	60
Jest niekompetentny, nie ma odpowiedniej wiedzy i umiejętności	19	22	15	21
Kieruje się przede wszystkim dobrem kraju*	-	31	44	52
Dbą przede wszystkim o interesy swojej partii	-	55	35	32
Funkcję premiera traktuje przede wszystkim jako służbę krajowi**	49	-	-	52
Bardziej niż o dobro kraju dba o własny wizerunek i karierę polityczną	20	-	-	33
Rozumie problemy zwykłych ludzi, troszczy się o ich los	40	38	56	51
Nie obchodzi go los zwykłych ludzi	35	44	22	32
Umie stawić czoło najważniejszym problemom, nie boi się trudnych decyzji	38	48	47	50
Uchyła się od rozwiązywania najważniejszych problemów, nie potrafi podejmować trudnych decyzji	32	33	29	33
Mówi konkretnie, w sposób odpowiedzialny	42	42	51	49
Mówi niejasno, unika konkretów	41	48	33	38
Jest konsekwentny, stanowczy w realizacji swoich celów	40	49	47	48
Nie potrafi dokończyć tego, co zaczął, wszystko rozłazi mu się w rękach	31	34	25	32

* W przypadku charakterystyki Leszka Millera odpowiednie stwierdzenia brzmiały: „Jest prawdziwym mężem stanu – w działalności politycznej kieruje się przede wszystkim interesem kraju/ jest przede wszystkim graczem politycznym – dba głównie o interesy swoje i swojej partii”

** W przypadku charakterystyki Jerzego Buzka odpowiednie stwierdzenia brzmiały: „Przedkłada dobro kraju nad własne interesy/ dba przede wszystkim o własne interesy”

W zestawieniu z Kazimierzem Marcinkiewiczem, najlepiej notowanym premierem rządu PiS, Donald Tusk jest przede wszystkim bardziej przekonujący, lepiej dociera ze swoim przesłaniem do ludzi, ma większe umiejętności perswazyjne. Z porównania ocen obu

polityków można wnioskować, że ma także lepszą prezencję niż premier Marcinkiewicz (w obu wymiarach różnica 9 punktów procentowych). Co istotne, w mniejszym stopniu jest postrzegany jako polityk partyjny, w jego przypadku ankietowani częściej niż w przypadku premiera Marcinkiewicza oceniali, że dba przede wszystkim o dobro kraju (różnica 8 punktów procentowych), nieco rzadziej zaś twierdzili, że w swoich działaniach troszczy się głównie o interesy swojej partii (różnica 3 punktów procentowych). Wyraźnie korzystniej wypada Donald Tusk, jeśli chodzi o ocenę dynamiki działania, częściej niż premier rządu PiS jest uważany za człowieka energicznego (różnica 7 punktów procentowych). W innych wymiarach porównanie to nie wypada już tak jednoznacznie na korzyść Donalda Tuska. Choć nieco góruje także nad premierem Marcinkiewiczem, jeśli chodzi o umiejętność stawiania czoła najważniejszym wyzwaniom, przed jakimi stoi nasz kraj, jednocześnie częściej jest postrzegany jako polityk, który uchyla się od rozwiązywania najważniejszych problemów i jest niekonsekwentny, nie potrafi skończyć tego, co zaczął (różnica 7 punktów procentowych). Nieco gorzej są oceniane jego wypowiedzi, uważane za niejasne i pozbawione konkretów (różnica 5 punktów procentowych). Nieco częściej niż premier Marcinkiewicz jest postrzegany jako człowiek mało sympatyczny (różnica 6 punktów procentowych). Gorzej wypadają opinie o jego inteligencji – częściej jest uważany za człowieka niewyróżniającego się pod tym względem (różnica 7 punktów procentowych) – i kompetencjach (różnica 6-punktowa). Nieco rzadziej przypisywana jest mu wrażliwość społeczna (różnica 5-punktowa), natomiast wyraźnie częściej niż premier Marcinkiewicz jest uważany za polityka, któremu los zwykłych ludzi jest obojętny (różnica 10 punktów procentowych). To w oczach Polaków największa różnica na „minus” między premierami Tuskiem a Marcinkiewiczem.

Donald Tusk w zestawieniu z premierem Leszkiem Millerem uzyskał porównywalne oceny, jeśli chodzi o kompetencje, poziom inteligencji, konsekwencję w działaniu, a także gotowość podejmowania najważniejszych wyzwań stojących przed naszym krajem. W pozostałych wymiarach oceny premiera Tuska są wyraźnie lepsze niż opinie, które na początku swojej kadencji zebrał premier Leszek Miller. Najbardziej rzucającą się w oczy różnicą jest ocena stopnia upartyjnienia obu premierów – tego, czy w swoich działaniach kierują się przede wszystkim dobrem kraju (premier Tusk) czy też interesami swojej partii (premier Miller). Duża jest także różnica w ocenach poziomu wrażliwości społecznej na korzyść „liberała” Donalda Tuska niż utożsamiającego się z lewicą Leszka Millera.

Jerzy Buzek był natomiast uważany za najinteligentniejszego z premierów ostatniej dekady, pod tym względem prawie dorównał mu jedynie Kazimierz Marcinkiewicz, natomiast Donald Tusk wypada nieco gorzej. Porównywalne są odsetki głosów wskazujących na brak konsekwencji w działaniu premierów Donalda Tuska i Jerzego Buzka, a także deklaracje braku sympatii. W pozostałych wymiarach premier Tusk jest postrzegany lepiej niż premier Buzek. Największe są różnice w ocenie dynamiki działania oraz umiejętności przekonywania ludzi do swoich racji.

Zdaniem Polaków, premier Donald Tusk jest przede wszystkim człowiekiem sympatycznym, obdarzonym dobrą prezencją i inteligencją. Powszechnie zauważane cechy obecnego szefa rządu to także zaangażowanie w pracy oraz energia w działaniu. Premier Donald Tusk potrafi, zdaniem badanych, współpracować z ludźmi i posiada umiejętności przekonywania do swoich racji. Dobrze są oceniane jego kompetencje jako prezesa Rady Ministrów. Zdaniem większości ankietowanych, ma on jasno sprecyzowane plany i „wie, czego chce”, a w swojej działalności kieruje się przede wszystkim dobrem kraju. Połowa ankietowanych sądzi, że premiera Donalda Tuska charakteryzuje wrażliwość społeczna – zrozumienie problemów zwykłych ludzi i troska o ich los.

W opinii przeciwników politycznych, czyli zwolenników PiS, niewątpliwymi zaletami premiera Tuska są: dobra prezencja, inteligencja, dynamizm w działaniu i pracowitość, a także umiejętność zdobywania sympatii. Z większym trudem przyznają, że premier konkurencyjnego rządu umie przekonywać do swoich racji i współpracować z ludźmi. Natomiast jego wadami w oczach przeciwników są: brak zdecydowania i łatwość zmieniania zdania, brak konsekwencji w działaniu i niekończenie rozpoczętych przedsięwzięć, a także uchylanie się od trudnych decyzji. Zdaniem wyborców PiS, obecny premier nie ma wystarczających kompetencji i słabo sobie radzi w kierowaniu rządem. W ich ocenie – nie wykazuje również wrażliwości społecznej, gdyż nie obchodzi go los zwykłych ludzi. Według przeciwników politycznych, bardziej dba o własny wizerunek i karierę niż o dobro kraju. Jednoznacznie krytycznie oceniany jest też jako mówca. Zdaniem zwolenników PiS, jego wypowiedzi są niekonkretne i niejasne, a dodatkowo niewiarygodne – składa wiele obietnic bez pokrycia.

W porównaniu z najlepiej dotychczas ocenianym premierem PiS Kazimierzem Marcinkiewiczem premier Donald Tusk umie lepiej przekonywać ludzi do swoich racji, ma także lepszą prezencję i rzadziej jest postrzegany jako polityk partyjny, który w swoich działaniach bierze pod uwagę przede wszystkim interes swojej partii, a nie dobro kraju. Częściej jest także uważany za człowieka energicznego. Natomiast w oczach Polaków cechuje go mniejsza wrażliwość społeczna i w wyraźnie większym stopniu niż premier Marcinkiewicz jest uważany za polityka, któremu obojętny jest los zwykłych ludzi. Rzadziej przypisywana jest mu inteligencja oraz kompetencje. Częściej jest postrzegany jako polityk niekonsekwentny, który nie potrafi skończyć tego, co zaczął, a jego wypowiedzi częściej są uważane za niejasne i pozbawione konkretów.

Opracowała

Agnieszka CYBULSKA

A N E K S

Tabela 1. Skala dezaprobaty i aprobaty premiera Donalda Tuska (przedziały od -17 do +17)
 1 - Duża dezaprobatą (-10 do -17); 2 - Umiarkowana dezaprobatą (-1 do -9);
 3 - Ocena neutralna (0); 4 - Umiarkowana aprobatą (+9 do +1); 5 - Duża aprobatą
 (+17 do +10)

(%)

	1	2	3	4	5	Liczba osób
Ogółem	9	18	4	27	43	1113
Płeć						
Mężczyźni	8	17	3	26	47	537
Kobiety	10	19	5	27	40	576
Wiek						
18-24 lata	7	14	2	27	51	158
25-34	6	16	1	30	47	210
35-44	7	18	4	24	47	193
45-54	10	22	5	25	38	193
55-64	10	20	3	30	37	176
65 lat i więcej	14	16	8	24	39	183
Miejsce zamieszkania						
Wieś	10	19	5	26	41	419
Miasto do 20 tys.	9	17	5	29	40	153
20-100 tys.	9	15	1	28	47	219
101-500 tys.	9	19	2	22	47	171
501 tys. i więcej mieszk.	5	17	4	30	43	151
Wykształcenie						
Podstawowe	11	21	7	23	38	286
Zasadnicze zawodowe	9	20	3	28	38	289
Średnie	8	13	3	28	48	376
Wyższe	6	19	0	27	48	162
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	6	19	0	22	52	81
Prac. umysł. niż. szczebla	5	15	1	36	43	117
Pracownicy fiz.- umysł.	10	16	6	36	33	77
Robotnicy wykwalifikowani	4	16	1	29	50	119
Robotnicy niewykwalifik.	5	23	4	21	48	65
Rolnicy	13	18	2	37	30	59
Pracujący na własny rach.	16	14	5	26	39	40
Bierni zawodowo						
Renciści	9	24	5	26	36	77
Emeryci	15	15	6	25	39	237
Uczniowie i studenci	7	12	1	23	57	94
Bezrobotni	7	25	7	21	40	75
Gospodynie domowe i inni	6	27	6	15	46	71
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	5	19	1	36	40	168
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	6	13	2	24	55	99
sekt. pryw. poza rolnict.	8	16	3	27	46	233
prywatnym gosp. rolnym	13	16	2	39	30	55
Dochody na jedną osobę						
Do 300 zł	3	27	7	26	36	45
301-500	7	23	3	23	43	118
501-900	13	20	3	25	39	238
901-1200	7	19	6	23	45	124
Powyżej 1200 zł	8	18	2	23	49	150
Ocena własnych war. mater.						
Złe	12	21	3	28	36	224
Średnie	10	16	4	28	42	490
Dobre	6	18	4	24	48	399
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	14	29	3	27	26	56
Raz w tygodniu	10	20	3	29	39	523
1-2 razy w miesiącu	8	15	5	25	47	213
Kilka razy w roku	7	13	6	23	51	204
W ogóle nie uczestniczy	5	16	4	27	49	117
Poglądy polityczne						
Lewica	5	13	1	25	56	149
Centrum	9	18	1	27	45	317
Prawica	10	19	3	23	45	367
Trudno powiedzieć	8	19	9	32	32	279